

Nieuw stikstofbemestingsadvies voor grasland in de praktijk goed bevonden

Agnes van den Pol-van Dasselaar en Theun Vellinga

Er is een nieuw stikstofbemestingsadvies voor grasland! Belangrijke veranderingen ten opzichte van het vorige advies zijn: inschatting van de stikstoflevering door de bodem op basis van het organisch stikstofgehalte per perceel, vergroting van het aantal opbrengstklassen en wijziging van de stikstofverdeling over het seizoen (hogere bemesting eerste snede, lagere bemesting tweede snede, sterkere afbouw van bemesting aan het eind van het groeiseizoen). Met het nieuwe stikstofadvies is op veel bedrijven een vermindering van de stikstofbemesting mogelijk van circa 50 kg N/ha met vrijwel behoud van opbrengsten. In 1998 is het nieuwe advies in de praktijk getoetst.

Stikstofbemestingsadvies is verfijnd

Het nieuwe bemestingsadvies wordt uitgebreid weergegeven in de nieuwe uitgave van de "Adviesbasis voor bemesting van grasland en voedergewassen" van de Commissie Bemesting Grasland en Voedergewassen. De maximale stikstofgift per snede (kg N/ha) is afhankelijk van het stikstofleverend vermogen van de bodem (NLV, in kg stikstof per ha per jaar), de streefopbrengst en het tijdstip in het seizoen. Als voorbeeld wordt het advies gegeven voor een NLV van 140 kg N/ha/jaar (zie tabel 1).

Toetsing in de praktijk

In 1998 is het nieuwe advies in de praktijk getoetst op 54 melkveebedrijven verspreid over Nederland. Deze melkveebedrijven doen allemaal mee aan het 'Project Praktijkcijfers' en vormen een representatieve doorsnee van de melkveesector in Nederland. De studie is uitgevoerd door het PR, Bggg-Oosterbeek, DLV en 'Project Praktijkcijfers' in opdracht van de Commissie Bemesting Grasland en Voedergewassen. Het doel van de praktijktoets was informatie te verkrijgen over de praktische uitvoerbaarheid van het nieuwe stikstofadvies en de betekenis van het advies voor de bedrijfsvoering. De praktijktoetsing bestond voor het merendeel uit het ver-

zamelen van meningen en belevingen van de deelnemende melkveehouders via enquêtes. Een opvallend punt in het nieuwe bemestingsadvies is het lage advies voor de tweede snede. Omdat verwacht werd dat dit punt discussie oproept, zijn de bedrijven verdeeld in twee groepen: een groep zonder verlaagd stikstofadvies voor de tweede snede (advies gelijk aan het mei-advies) en een groep met verlaagd stikstofadvies voor de tweede snede.

Ervaringen in de praktijk

Bij het nieuwe bemestingsadvies wordt het stikstofleverend vermogen van de bodem ingeschat aan de hand van het organisch stikstofgehalte. Deze verfijning werd door 73% van de deelnemers als verbetering gezien, slechts 2% vond het een verslechtering. In het algemeen blijkt het stikstofleverend vermogen van de bodem lager te zijn dan volgens het vorige advies. Het nieuwe bemestingsadvies onderscheidt zes opbrengstklassen. Deze verfijning van het aantal opbrengstklassen werd als positief ervaren: 80% van de deelnemers vond het een verbetering, niemand vond het een verslechtering. De schatting van de droge stofopbrengst is echter moeilijk. De deelnemers zouden graag een goed instrument hebben om achteraf te kunnen contro-

Tabel 1 Maximale stikstofgift per snede (kg N/ha) bij een NLV van 140 kg N/ha/jaar

Opbrengstklasse		snede 1	snede 2	mei/juni	juli	aug	sep
Zeer licht weiden	1000-	69	0	12	12	12	12
Licht weiden	<1500	89	5	32	32	32	29
Weiden	<2000	106	24	49	48	47	41
Licht maaien	<2500	119	41	64	60	56	50
Maaien	<3000	129	56	77	68	63	0
Zwaar maaien	3000+	135	69	87	74	0	0

leren of de droge stofopbrengst juist is ingeschat.

De hogere gift voor de eerste snede werd door de deelnemers als positief ervaren. Het advies voor de tweede snede werd vooral in de groep met verlaagd advies te laag gevonden. In het uiteindelijke bemestingsadvies is hieraan tegemoet gekomen door twee correcties toe te voegen: 1) na maaien van de eerste snede wordt de adviesgift voor de tweede snede met 10 kg N/ha verhoogd en 2) in geval van onderbemesting, wat in 1998 bij de eerste snede vaak voorkwam door het slechte weer, wordt bij de volgende snede 25% van de onderbemesting extra geadviseerd. Bij overbemesting wordt geadviseerd bij de volgende snede 25% van de overbemesting af te trekken. De relatief sterke afbouw van bemesting aan het eind van het groeiseizoen werd positief gewaardeerd, wel werd als gevolg van de lagere bemesting vaker kroonroest gesignaleerd. Het geheel aan veranderingen in stikstofverdeling over het seizoen (meer stikstof voor eerste snede, minder voor tweede snede, sterkere afbouw) werd door het merendeel van de deelnemers (73%) als verbetering gezien, 11% vond het een verslechtering.

Knelpunten

Het belangrijkste knelpunt bij de toepassing van het nieuwe bemestingsadvies was de strooibare hoeveelheid. Deelnemers gaven aan dat de geadviseerde giften in een aantal gevallen, met name bij de tweede snede, niet of nauwelijks te strooien waren. Door de lage stroomsnelheid

De nieuwe 'Adviesbasis bemesting grasland en voedergewassen' is verkrijgbaar door f 25,- over te maken op Raborekening 11.25.54.989 van het Praktijkonderzoek Rundvee, Schapen en Paarden (PR) Lelystad, onder vermelding van: "Adviesbasis".

gingen de gaatjes in de kunstmeststrooier soms dicht zitten. Het optreden van dit verschijnsel heeft ook te maken met de kunstmestkwaliteit; bij een goede kwaliteit zal het minder snel voorkomen. Bij een aantal deelnemers kon de kunstmeststrooier niet afgesteld worden op kleine hoeveelheden kunstmest.

Conclusies

Op basis van de ervaringen die in de praktijktoets verzameld zijn, kan geconcludeerd worden dat het nieuwe bemestingsadvies een verbetering is ten opzichte van het vorige advies. Bij de beoordeling van het nieuwe advies als geheel (stikstoflevering, opbrengstklassen, stikstofverdeling) vond ruim 70% van de deelnemers het een verbetering; geen van de deelnemers vond het een verslechtering. Door de deelnemers is aangegeven dat informatie over de achtergronden van het bemestingsadvies erg belangrijk is. Voor een goede acceptatie is een goede voorlichting bij het nieuwe bemestingsadvies zeer gewenst, waarin op duidelijke wijze de achtergronden van het advies toegelicht moeten worden.

Lage hoeveelheden kunstmest zijn moeilijk te strooien, let goed op de afstelling van de kunstmeststrooier.

